

บทที่ 4
ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคหัวใจวายที่มารับการรักษาที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา สภากาชาดไทย ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2556 ถึง มีนาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 200 ราย ผลการวิจัยนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของคุณภาพชีวิต และภาวะซึมเศร้า
- ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคหัวใจวาย
- ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหัวใจวาย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 56.0 มีอายุเฉลี่ย 57.31 ปี (SD. = 15.60) สถานภาพสมรสคู่มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.0 การประกอบอาชีพ เป็นอาชีพรับจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.5 และไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็น ร้อยละ 34.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทถึงร้อยละ 75.5 และส่วนใหญ่มีระยะเวลาการเจ็บป่วย น้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 83.0 โดยมีระยะเวลาการเจ็บป่วยเฉลี่ย 42.42 เดือน (SD. = 66.27) และส่วนใหญ่มีประวัติการนอนพักรักษาในโรงพยาบาล 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 74.0 ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง (N=200)

ข้อมูลส่วนบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	112	56.0
	หญิง	88	44.0
อายุ (M= 57.31 , SD. = 15.60)	< 50 ปี	65	32.5
	50 - 59 ปี	45	22.5
	60 - 69 ปี	39	19.5
	≥ 70 ปี	51	25.5
สถานภาพสมรส	คู่	180	90.0
	โสด	16	8.0
	หม้าย/หย่า/แยก	4	2.0

ข้อมูลส่วนบุคคล			จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ	รับจ้าง		107	53.5
	รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		12	6.0
	ค้าขาย		6	3.0
	เกษตรกร		3	1.5
	ธุรกิจส่วนตัว		3	1.5
	ไม่ได้ประกอบอาชีพ		69	34.5
รายได้ (บาท/เดือน)	≤ 5,000		1	0.5
	5,001-10000		49	24.5
	10,001-15,000		80	40.0
	> 15,000		70	35.0
ระยะเวลาการเจ็บป่วย (M= 42.42 เดือน , SD. = 66.28)	≤ 1	ปี	70	35.0
	2 - 5	ปี	96	48.0
	6 - 10	ปี	24	12.0
	> 10	ปี	10	5.0
ประวัติการนอนพักรักษาใน โรงพยาบาล	1	ครั้ง	148	74.0
	2	ครั้ง	48	24.0
	≥ 3	ครั้ง	4	2.0

ส่วนที่ 2 ข้อมูลและค่าสถิติพื้นฐานของการรับรู้ภาวะสุขภาพ และภาวะซึมเศร้า

2.1 การรับรู้ภาวะสุขภาพ

จากการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยโรคหัวใจวายที่ได้รับการรักษาที่ โรงพยาบาลสมเด็จพระบรมราชเทวี ณ ศรีราชา สภากาชาดไทย ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีค่าคะแนนเฉลี่ยการรับรู้เกี่ยวกับภาวะสุขภาพทั่วไปของตนเอง 7.32 คะแนน (SD. = 1.41) จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน ประเมินความสามารถในการทำกิจกรรมของตนเองมีค่าเฉลี่ย 32.31 (SD. = 7.05) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน ค่าคะแนนเฉลี่ยการปรับตัวต่อการเจ็บป่วย 12.45 (SD. = 2.34) จากคะแนนเต็ม 14 คะแนน และภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์ในช่วง 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา มีค่าคะแนนเฉลี่ย 39.14 (SD. = 4.69) จากคะแนนเต็ม 48 คะแนน และความผาสุกโดยรวมในรอบ 4 สัปดาห์ที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ย 5.22 (SD. = .87) จากคะแนนเต็ม 6 คะแนน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมมารับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรค 57.03 (SD. = 7.82) จากคะแนนเต็ม 85 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย

12.05 (SD = 4.55) จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน มีค่าคะแนนเฉลี่ยด้านการจัดการกับภาวะเครียด 25.03 (SD = 3.78) จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน และมีค่าคะแนนเฉลี่ยการปฏิบัติตามแผนการรักษาและควบคุมปัจจัยเสี่ยง 44.22 (SD = 7.06) จากคะแนนเต็ม 60 คะแนน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (N=200)

การรับรู้ภาวะสุขภาพ	Min	Max	Mean	SD
1. การรับรู้ภาวะสุขภาพโดยรวม (1-10คะแนน)	4	10	7.32	1.41
2. ความสามารถในการทำกิจกรรม (10-40 คะแนน)	11	40	32.31	7.05
3. การปรับตัวต่อการเจ็บป่วย (7-14คะแนน)	7	14	12.45	2.34
4. ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์ (8-48 คะแนน)	23	47	39.14	4.69
5. ความผาสุกโดยรวม (1-6 คะแนน)	2	6	5.22	0.87
6.การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรค (17-85 คะแนน)	36	76	57.03	7.82
7. การเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย (5-25คะแนน)	5	25	12.05	4.55
8. การจัดการกับภาวะเครียด (8-40 คะแนน)	17	38	25.03	3.78
9. การปฏิบัติตามแผนการรักษาและการควบคุมปัจจัยเสี่ยง (12-60 คะแนน)	27	62	44.22	7.06

2.2 ภาวะซึมเศร้า

สำหรับภาวะซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 3) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีภาวะซึมเศร้า ร้อยละ 98.5 และมีภาวะซึมเศร้าในระดับเล็กน้อย ร้อยละ 1.5

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับภาวะซึมเศร้า (N=200)

ภาวะซึมเศร้า	Mean	SD.	จำนวน	ร้อยละ
	31.34	7.03		
1. ระดับปกติ (Normal) (< 50 คะแนน)			198	98.5
2. ระดับเล็กน้อย (Mild Depression) (50-59 คะแนน)			3	1.5
3. ระดับปานกลาง (Moderate to marked major depression) (60-69 คะแนน)			0	0.0
3. ระดับสูง (Severe or Extreme major depression) (≥70 คะแนน)			0	0.0

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายการรับรู้ภาวะสุขภาพผู้ป่วยโรคหัวใจวาย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการรับรู้ภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ความสามารถในการทำกิจกรรม ($r = .487, p < .001$) การปรับตัวเกี่ยวกับความเจ็บป่วย ($r = .462, p < .001$) ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์ ($r = .365, p < .001$) การเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย ($r = .320, p < .001$) และการจัดการภาวะเครียด ($r = .218, p = .001$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับการรับรู้ภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรคและภาวะซึมเศร้า ($r = -.291, p < .001$; $r = -.126, p = .039$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

เมื่อนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 4) ไปทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้การรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรตาม ด้วยวิธี Stepwise regression (ตารางที่ 5, 6) พบว่าปัจจัยทำนายการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ความสามารถในการทำกิจกรรม ($Beta = .260, p = .002$) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ภาวะสุขภาพได้ร้อยละ 23.8 ตัวทำนายตัวที่สองที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ การปรับตัวเกี่ยวกับความเจ็บป่วย ($Beta = .250, p = .002$) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ภาวะสุขภาพได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27.7 ตัวทำนายตัวที่สามที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์ ($Beta = .150, p = .031$) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของการรับรู้ภาวะสุขภาพได้เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 29.5 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปแบบของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

การรับรู้ภาวะสุขภาพ = $.260$ ความสามารถในการทำกิจกรรม + $.250$ การปรับตัวเกี่ยวกับความเจ็บป่วย + $.150$ ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์

ตารางที่ 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง ($n=196$)

	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value
ความสามารถในการทำกิจกรรม	.487	<.001
การปรับตัวต่อการเจ็บป่วย	.462	<.001
ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์	.365	<.001
การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรค	-.291	<.001
การเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย	.320	<.001
การจัดการกับภาวะเครียด	.218	.001
การปฏิบัติตามแผนการรักษาและการควบคุมปัจจัยเสี่ยง	-.115	.054
ภาวะซึมเศร้า	-.126	.039

ตารางที่ 5 แสดงผลการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยทำนายการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (n=200)

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Constant	2.076	.749		2.774	.006
ความสามารถในการทำกิจกรรม	.051	.016	.260	3.099	.002
การปรับตัวเกี่ยวกับความเจ็บป่วย	.148	.046	.250	3.200	.002
ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์	.004	.020	.150	2.176	.031

ตารางที่ 6 แสดงค่า R, R² และ Change Statistics ของโมเดลทำนายการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (n=196)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Change Statistics				Sig. F Change
				R Square	F Change	df1	df2	
A	.487 ^a	.238	.234	.238	60.457	1	194	<.001
B	.527 ^b	.277	.270	.040	10.625	1	193	.001
C	.543 ^c	.295	.284	.017	4.736	1	192	.031

A= Constant ความสามารถในการทำกิจกรรม

B= Constant ความสามารถในการทำกิจกรรม การปรับตัวเกี่ยวกับการเจ็บป่วย

C= Constant ความสามารถในการทำกิจกรรม การปรับตัวเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ภาวะสุขภาพด้านจิตใจและอารมณ์

ส่วนที่ 4 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และทำนายคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหัวใจวาย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับรู้ภาวะสุขภาพ ($r = .290, p < .001$) ความสามารถในการทำกิจกรรม ($r = .471, p < .001$) การปรับตัวต่อความเจ็บป่วย ($r = .324, p < .001$) ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์ ($r = .559, p < .001$) การเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย ($r = .178, p = .006$) ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยโรคหัวใจวายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรคและภาวะซึมเศร้า ($r = -.200, p = .003$; $r = -.317, p < .001$)

ดังรายละเอียดในตารางที่ 7

เมื่อนำปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 7) ไปทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้คุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรตาม ด้วยวิธี Stepwise regression (ตารางที่ 8, 9) พบว่าปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตโดยรวมของกลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์ (Beta = .433, p < .001) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผาสุกโดยรวมได้ร้อยละ 31.3 ตัวทำนายตัวที่สองที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการ คือ ความสามารถในการทำกิจกรรม (Beta = .267, p = .001) โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความผาสุกได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 36.8 สามารถเขียนเป็นสมการถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

คุณภาพชีวิต = .433 ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์ + .267 ความสามารถในการทำกิจกรรม

ตารางที่ 7 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง (n=196)

	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value
การรับรู้ภาวะสุขภาพ	.290	<.001
ความสามารถในการทำกิจกรรม	.471	<.001
การปรับตัวต่อการเจ็บป่วย	.324	<.001
ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์	.559	<.001
การรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับโรค	-.200	.003
การเคลื่อนไหวและออกกำลังกาย	.178	.006
การจัดการกับภาวะเครียด	.005	.223
การปฏิบัติตามแผนการรักษาและการควบคุมปัจจัยเสี่ยง	-.059	.206
ภาวะซึมเศร้า	-.317	<.001

ตารางที่ 8 แสดงผลการทดสอบการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง (n=196)

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
Constant	1.03	.418		2.464	.015
ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์	.080	.012	.433	6.687	<.001
ความสามารถในการทำกิจกรรม	.033	.008	.267	4.125	<.001

ตารางที่ 9 แสดงค่า R, R² และ Change Statistics ของโมเดลทำนายคุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่าง (n=196)

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Change Statistics				Sig. F Change
				R Square	F Change	df1	df2	
A	.559 ^a	.313	.309	.313	88.302	1	194	<.001
B	.607 ^b	.368	.362	.056	17.019	1	193	<.001

A= Constant ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์

B= Constant ภาวะสุขภาพจิตใจและอารมณ์ ความสามารถในการทำกิจกรรม